

Høring - forskrift om forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån

Bank Norwegian viser til Finansdepartementets utkast til forskrift om forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån som ble sendt på høring 27. september 2018.

Bank Norwegian mener en forskrift er bedre egnet til å sikre ensartet praksis enn det retningslinjene har vært. Det er positivt for markedet at den også gjøres gjeldende for grensekryssende virksomheter.

En god regulering skjerper de kommersielle aktørene og gir et godt forbrukervern. I Norge dekkes de ulike kredittbehov i stor grad av regulerte aktører. Regulerte aktørers mulighet for å dekke publikums kredittbehov hindrer fremveksten av uregulerte kredittmarkeder. Dette begrenser også markedet for produkter som tilbys på tvers av landegrenser fra land med svakere regulering.

Etter å ha lest Justisdepartementets hørings svar, er vi usikre på hva som anses som gjeldende rett. Vi ber Finansdepartementet avklare dette så raskt som mulig.

Refinansiering

En absolutt grense på fem års nedbetalingstid vil medføre en risiko for at de som trenger forbrukslån for å samle eller refinansiere forpliktelser i ett lån med bedre betingelser og mer overkommelige månedsavdrag, ikke klarer å betjene lånet

SIFO sin rapport «Usikret kreditt – et samfunnsproblem?» fra 2017 peker på at refinansiering med forbrukslån er et verktøy for å løse betalingsproblemer og gjeldsproblemer. Rapporten ble utarbeidet på oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet. I rapporten vises det til at et krav om fem års nedbetalingstid kan komme i veien for at personer som befinner seg i en vanskelig økonomisk situasjon finner markedsløsninger for et tiltakende gjeldsproblem.

I SIFO-rapportens konklusjon står det følgende:

«En tydelig drivkraft bak veksten i forbrukslån er nettopp refinansiering av dyr gjeld til billigere lån. Enhver innstramning av finansinstitusjoners mulighet til å gi lån vil potensielt kunne gå utover de som allerede har mye gjeld og som kunne ha kommet seg inn i smulere farvann ved en markedsløsning».

Finanstilsynet har ikke vurdert denne risikoen i sitt høringsnotat. Finansdepartementet bør derfor utrede hvordan forslaget vil ramme dem som kun har mulighet til å benytte usikret kreditt for å refinansiere betalingsforpliktelser og hvordan en slik regulering vil kunne medføre økt arbeidsmengde for namsmannen og NAV.

Ved refinansiering av gjeld, der kundens gjeld ikke økes, bør det ikke legges noen begrensninger på kundens mulighet til å velge en nedbetalingsprofil som er tilpasset kundens økonomi på søknadstidspunktet. For å sikre at slike lån utelukkende går til refinansiering bør bankene pålegges å innfri gjelden direkte til andre finansinstitusjoner der det er aktuelt.

Fleksibilitet

Bank Norwegian mener forbrukernes behov for fleksibilitet ikke er ivaretatt i forslaget til ny forskrift. Vi viser til at Forbrukerrådet i sitt hørings svar skriver at det bør være en åpning i forskriften for en viss skjønnsutøvelse for bankene. I forskriften bør det legges til rette for at bankene kan utøve godt håndverk for å tilpasse lån til kunder med ulike behov og livssituasjon. Dette kan enten gjøres gjennom en kvote eller ved at kunden aktivt og informert kan velge en nedbetaling som er tilpasset deres individuelle økonomi.

Ikke utnyttet kreditt

Kredittkort brukes i hovedsak av forbrukerne som et betalingskort. Mesteparten av den innvilgede kreditten på kredittkort står, om man legger Bank Norwegians erfaringstall til grunn, som ubenyttet. Våre egne erfaringstall viser at 95-99 prosent av en måneds kredittkortbruk, betales tilbake den påfølgende måneden. Cirka 80 prosent av all innvilget kreditt står ubenyttet. En ubenyttet kreditttramme fungerer for mange forbrukere som en buffer som kan brukes i uforutsette og vanskelige økonomiske situasjoner.

En innskrenking av forbrukernes mulighet til å ha flere kredittkort fra ulike leverandører, kan skape en innlåsnings effekt for forbrukere som ikke tilfredsstiller forskriftens krav til inntekt. Det vil redusere konkurransen i markedet og vil kunne gi dårligere betingelser til forbrukerne.

Det er heller ikke drøftet i høringsnotatet hvordan en innskrenking av publikums tilgang på kreditt vil påvirke øvrig mislighold i samfunnet. Majoriteten av inkassosaker i Norge er ikke kredittkort eller usikrede lån. Det er god grunn til å anta at mange bruker kreditttrammer til å dekke midlertidige forpliktelse som ellers ville gått til inkasso.

Kreditt- og faktureringskort

Kredittkort er en likviditetsbuffer som ikke skal tilbakebetales innen en gitt tid. Forskriftens bestemmelser om avdragsbetaling og lengste løpetid er derfor ikke relevant og bør ikke gjelde for kredittkort. For at kravet til nedbetaling skal kunne praktiseres bør minstebeløpet bestå av et avdragsbeløp som i prosent tilsvarer fem års nedbetaling. Det må også presiseres om de samme bestemmelsene skal gjelde for andre rammekreditter, og hvordan krav til avdragsbetaling for slike kreditter skal praktiseres.

Forslaget gjør unntak for kredittkort med ramme på 25.000 kroner. Det vil føre til at enkelte kunder må si opp kortet sitt for å kunne søke om et nytt kredittkort. Forslaget vil også medføre at mange får avslag ved søknad om nytt kredittkort selv om de er kredittverdige. Eksempel på dette kan være formuende personer uten fast inntekt.

Med vennlig hilsen

Bank Norwegian

Kai-Morten Terning(s.)

Leder for kommunikasjon og samfunnskontakt